

Literatūrų sampynos ir istorinės atminties aktualijos

Lenkų literatūrologą, Lietuvos literatūros tyrinėtoją profesorių Tadeuszą Bujnicką kalbina Algis Kalėda

Tadeusz Bujnickis (g. 1933 m. Vilniuje) – iškilus lenkų literatūrologas, ilgametis Jogailaičių universiteto (Uniwersytet Jagielloński) profesorius, dirbęs įvairiuose akademinuose centruose, taip pat ir Vilniaus universitete. Jo mokslinių interesų laukas daugiausia siejasi su XIX–XX a. literatūros istoriografiniais ir komparatyviniais tyrinėjimais, visų pirma – su atskirų lenkų autorių kūryba bei Lietuvos lenkakalbe literatūra. Daug dėmesio jis skiria tarpukario Vilniaus literatūrai, kultūriniam gyvenimui, ypač garsios poetinės grupės „Żagary“ veiklai (būtina paminėti, kad mokslininko tėvas poetas Teodoras Bujnickis buvo vienas iš šios grupės steigėjų). Profesorius išleido daug monografijų, studijų, paskelbė per du šimtus straipsnių, mokslinių publikacijų. Iš tos gausybės darbų visų pirma derėtų išskirti stambius veikalus *Sienkiewiczzius ir istorija* (*Sienkiewicz i historia*, 1981), *Sienkiewiczzius romanai apie senuosius laikus* (*Sienkiewiczza powieści z lat dawnych*, 1996), *Sienkiewiczzius „Trilogija“: Leksikonas* („Trylogia“ *Sienkiewiczza: Leksykon*, 1998), *Vilnietiški šikcai* (*Szkice Wileńskie*, 2002), *Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštystėje ir Vilniuje* (*W Wielkim Księstwie Litewskim i w Wilnie*, 2010).

Itin svarbus Bujnickio veiklos baras – mokslinio-akademinio darbo organizavimas ir koordinavimas. Jis vadovavo daugeliui tyrinėjimo programų, kaip antai: *Vilniaus ir Vilnijos literatūrinis gyvenimas 1831–1941 metais* (*Życie Literackie Wilna i Wileńszczyzny w latach 1831–1941*), *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės literatūra kultūrų paribyje. Atskirųjų ir bendrųjų suvokimas* (*Literatura Wielkiego Księstwa Litewskiego na pograniczu kultur. Świadomość odrębności i wspólnoty*), *Żagary: Monografinis grupės aprašas* (*Żagary: Monograficzny opis grupy*), *Literatūrinis gyvenimas tarpukario Vilniuje* (*Życie literackie w międzywojennym Wilnie*) ir kt.

Šiais metais Bujnickis švenčia garbingą jubiliejų, kurį, kaip mokslininkui būdinga, sutinka ir tęsia naujais darbais. Apie jų sanaukas ir ateities vizijas jis sutiko pasikalbėti savo gimtajame Vilniuje.

Algis Kalėda: Gerbiamas Tadeuszai, esame pažįstami jau daugiau nei dvidešimt metų, ir visada stebėjauši Tavo neišsenkama energija ir interesų gausa. Daugybę kartų bendravome Krokuvoje, Vilniuje, dalyvavome įvairiausiose mokslinėse konferencijose kitose vietose. Antai prieš keletą metų buvome susitikę Paryžiuje, sėdėjome Lenkų bibliotekoje, kur skaitei XIX a. Lietuvos autorius, o dabar štai vėl šnekučiuojamės tarp Tau gerai pažįstamų erdvių... Kokie interesai šiuosyk atvedė į gimtąjį miestą?

Tadeusz Bujnickis: Tie patys nauji seni darbai – kaip ir anksčiau! (*Juokiasi*). Laimėjau projektą (grantą) Lenkijos mokslų akademijoje, konkurse „Maestro“; pavadintą *Henrykas Sienkiewiczius: Lenkiškumas ir šiuolaikiškumas. Receptija ir nauji perskaitymai* (*Henryk Sienkiewicz. Polskość i nowoczesność. XX wieku. Receptja i nowe odczytania*), – tad daugiausia sėdžiu taip pažįstamoje Vrublevskių bibliotekoje, pasidėjęs šūsnį leidinių. Na, tyrinėju dar ir Józefo Ignaco Kraszewskio vilnietiškus leidinius, taip pat kai ką tikslinu būsimai grupės „Žagary“ kūrybos antologijai. Beje, Tau turėtų būti įdomu: į leidyklą jau atidaviau savo parengtus Arono Pirmo *Rinktinis raštus* su moksline įžanga ir komentarais (*oël juokiasi*) [*Aronas Pirmas* – Czesławo Miłoszo ir Teodoro Bujnickio sukurtas anoniminis humoristinių eilių autorius – *AK*]. Bet vis tiek būtina surandu laiko pasivaikščioti po pavasarėjantį Gedimino miestą...

A. K.: Manyčiau, kad skaitytojams būtų naudinga, įdomu iš arčiau susipažinti su Tavo asmeniu. Tad pirmiausia norėčiau atsigręžti į darbų pradžią, paklausti apie to itin plataus ir turiningo filologinio (tiksliau – polonistinio) kelio ištakas... Viename interviu kažkada užsiminei, jog ankstyvoje jaunystėje, galvodamas apie būsimas studijas, tarsi svyravai rinkdamasis būsimą specialybę, ypač tarp filologijos ir istorijos. Tad kokie argumentai vis dėlto nulėmė, kad pasirinkai būtent filologiją? Lektūros?

T. B.: Prabėgo jau tiek daug laiko, ir man labai sunku tiksliau atsakyti į tokį klausimą. Kai tau aštuoniolika metų, tolimesnę ateitį retai renkiesi pasitelkęs racionalius samprotavimus – dažniau vadovaujiesi atsitiktiniais motyvais. Greičiausiai tam įtakos turėjo šeimos literatūrinis „įkrovimas“; taip pat – ir tai, kad nuo pat vaikystės labai daug skaičiau, nebūtinai kūrinius, skirtus vaikams ir jaunimui (man ėjo gal kokie vienuolikti metai, kai pirmą kartą perskaičiau Romaine'o

Rolland'o *Žanq Kristofq!*). Greta istorijos (turėjo reikšmės tai, kad mano tėvas Stepono Batoro universitete studijavo būtent istoriją) tada dar mažiau apie žurnalistiką. O šitas mintis man išsklaidė... Jerzy's Putramentas [rašytojas, grupės „Žagary“ narys, vėliau žymus socialistinės Lenkijos veikėjas – AK], kuris man sakė, kad geru žurnalistu galima tapti tikrai baigus kitas specialiąsias studijas, ir patarė rinktis polonistiką (beje, jis pats buvo polonistas). O galbūt vis dėlto polonistiką pasirinkau būtent tam, kad supykdyčiau savo lenkų kalbos mokytoją, kuri vis rašė man vos patenkinamus pažymius?! Kad ir kaip ten buvo, mano atveju polonistika neatsiejamai susipynė su istorija, ir taip nutiko dėl Henryko Sienkiewicziaus.

A. K.: O kokią vis dėlto apčiuopiamą įtaką tokiam pasirinkimui turėjo kitos aplinkybės – pati aplinka, šeimos tradicijos, galų gale – „genetinis“ literatūrinis kodas? Juk Tavo tėvas Teodoras Bujnickis (1907–1944) buvo įžymus tarpukario poetas, vienas iš garsiosios Vilniaus literatūrinės grupės „Žagary“ įkūrėjų, Czesławo Miłoszo bičiulis, artimai bendravęs su daugeliu kitų garsių tos epochos kūrėjų.

T. B.: Tie dalykai taip pat neabejotinai buvo svarbūs (užsiminiau apie tai anksčiau), tačiau šių veiksnių įtaka nebuvo pernelyg stipri. Gal ir atrodys paradoksalu, tačiau man – vaikui ir paaugliui – Tėvas netilpo į manąją „literatūros“ sampratą. Literatai buvo „kitokie“ žmonės, kaip, pavyzdžiui, tuo metu mano godžiai skaitomi Adomas Mickevičius, Juliuszas Słowackis, aišku, Sienkiewiczius, o iš tarpukario laikotarpio – Julianas Tuwimas bei kiti poetinės grupės „Skamander“ atstovai... O tėvą visų pirma pažinojau kaip žurnalistą: juk jis darbavosi keliose redakcijose.

A. K.: Kita vertus, Teodoro Bujnickio kūryba, itin aktyvi literatūrinė–kultūrinė veikla to meto Vilniuje (be kita ko, Jis kūrė labai populiarias humoristines laidas radijuje, paskelbė daug publikacijų periodikoje) nemažą laiko tarpą buvo primiršta. Gal kiek praskleistum praėjusio laiko uždangą?

T. B.: Tėvo vaidmenį ir vietą literatūroje, tiesą sakant, atradau tikrai tada, kai pokario laikotarpiu kristalizavosi sumanymas (su įvairiausiais trukdžiais) išleisti Jo poezijos rinktinę [pasirodė tik 1961 m. – AK]. Jo kūrybos saitai su ankstesniais

literatūriniais ir žurnalistiniais sambūriais buvo tarsi nukirsti arba bent susilpnėję, – tai lėmė tragiška Tėvo mirtis. Taip nutiko, viena vertus, dėl to, kad Jis buvo pasmerktas tam tikros kūrėjų dalies ostrakizmui, ir dėl to, kad mano motinai tie laikai buvo ypatingai sunkūs, ir Ji nepalaikė ryšių su ankstesniais Tėvo kolegomis. Po karo išvykę iš Vilniaus ir epizodiškai pagyvenę Balstogėje bei Lodzėje, persikėlėme į Gdanską, visiškai pasikeitė mano aplinka. Antrąsyk motinai ištekėjus (patėvis buvo inžinierius), pažįstamų ir bičiulių ratas visai pakito, o kontaktai su buvusiais vilniečiais tapo tiktai sporadiški. Taip jau susiklostė, kad su ankstesniais „Žagary“ grupės nariais (pavyzdžiui, Jerzy’iu Zagórskiu, Józefu Maślińskiu, Jerzy’iu Putramentu) bei su Tėvo kolegomis iš Vilniaus universiteto ėmiau susitikinėti tik pradėjęs studijuoti. Ir todėl tiktai Krokuvoje (taigi tada, kai ten studijavau polonistiką) iš tiesų suvokiau, kokią poziciją užėmė Tėvas Vilniaus literatūriniam–kultūriniam gyvenime. Tai suprasti man padėjo pirmiausia susitikimai ir pokalbiai su Antoniu Gołubiewu, Wojciechu Foxu-Dąbrowskiu ir Tadeuszu Byrskiu. Tačiau tuo metu mano literatūrologiniai interesai siejosi su kitais laikotarpiais, su kitomis sferomis.

A. K.: Tada vėl atsiliepė istorija, jau be alternatyvų! Juk daug Tavo žinomų literatūrologinių darbų susiję su istoriografija, visų pirma su Sienkiewicziumi, kuriam skyrei kelis veikalus ir daug studijų. Nėra abejonių, kad, tyrinėjant literatūros raidos reiškinius, būtinos solidžios istorinės žinios, ir be šio pamato neįmanoma adekvačiau atskleisti ankstesnių epochų kolorito, išryškinti veiksnių, formavusių, tarkim, Tavo mėgstamo rašytojo kūrybinę programą bei determinavusių jo garsių romanų recepciją...

T. B.: Iš tikrųjų, viskas ir prasidėjo su Sienkiewicziumi. Šis rašytojas buvo žavėjimosi objektas dar ankstyvoje vaikystėje, ir veikiausiai šičia užgimė meilė istorijai. Skaičiau jo kūrinius turbūt jau nuo aštuonerių metų amžiaus, o *Trilogiją* (ypač *Tvaną*) daug kartų 1942–1944 m. Iš tų laikų „išgyveno“ suskaitytas *Pono Volodijovskio* egzempliorius. Tuo tarpu *Tvaną* skaičiau Panevėžyje [iš ten kilusi Tadeuszo Bujnickio motina – AK], netoliese rašytojo vaizduotos Liaudės, o mano draugai buvo berniukai Domaševičiai, žaidimų partneris – Jendrekas (!) Pietrzkiewiczius, taip pat iš tų apylinkių [Sienkiewicziaus romano herojaus vardas – AK]. Taigi istorija, ta nuolatinio susidomėjimo sfera, mane įtraukė dar vaiką – buvo tokia paaugliška slaptinga, žaidimais paspalvinta. O kalbant rimtai

ir be sentimentų... Kaip man dabar atrodo, literatūros tyrinėjimų plėtrai, ypač kai kalbame apie ankstesnius laikotarpius, tiesiog būtina istorinė perspektyva. Ir tada, kai kalbame apie autorius, rašiusius, be abejonės, kokiomis nors apibrėžtomis istorinėmis aplinkybėmis, ir tada, kai aptariame jų veikaluose pavaizduotą tikrovę. Mane visada domino literatūros kūriniai, atkuriantys praeities vaizdus ir besiremiantys atmintimi, istorine bei individualiąja. Kitaip pasakius, tai tiesiog egzistenciniai santykių tiltai, jungiantys tai, kas buvo, kas nutiko kitiems, su maža tikrove. Mano atveju tai dažniausiai buvo dėmesys istorinei empirikai, jos faktografijos, vyksmų, nutikimų ataudams bei jų suvokimui dabartyje.

A. K.: Toji istorija atsiliepia šiandien... Iš lenkų literatūrologų esi bene plačiausiai analizavęs įvairiausių lenkų literatūros raiškos variantus, susijusius su Lietuvos vaizdavimu, visų pirma kūriniuose, parašytuose XIX ir XX a. Čia kontekstai itin platūs, komplikuoti, – tad kaip Tau atrodo, kokią įtaką, tiesioginę ar visai neįsisąmonintą, praeitis turi lietuvių ir lenkų literatūroms bei jų komparatyvinių problemų, sąlyčių ir sampynų, tyrinėjimams? Kaip visa tai, turėdamas tokią ilgą patirtį, apibūdintum?

T. B.: Ši mūsų pokalbio linkmė plati it jūra; sunku ją aprėpti vienu akipločiu, viena apibendrinta refleksija... Lenkijos ir Lietuvos santykiai tiek neapsakomai kartų kryžiuosi, kirtosi, kad kone kiekviename žingsnyje susiduriame su savotiškais tarp savęs susipynusiais lietuvių–lenkų istorijos srautais. Ir todėl negalima neįvertinti jų vaidmens literatūroje. Kitas dalykas, kad ta abipusė tėkmė buvo veikiau susilpnėjusi nuo pat XIX a. pabaigos, nes, viena vertus, daug lėmė pati lietuvių kalba, kita vertus, stereotipai, veikiantys abiejose pusėse. Esmine problema dažnai tapdavo veiksniai iš abiejų pusių: ginčai dėl polonizacijos ir lietuviško šovinizmo, lenkų „didžiavalstybiniai“ siekiai ir lietuvių veikėjų separatizmas. Neatsitiktinai lietuvių tautinio atgimimo ir laisvinimosi sąjūdis susidūrė su uni-jinėmis Abiejų Tautų Respublikos atkūrimo koncepcijomis, – o tos idėjos naujajame kontekste, kai subrendo europietiški nacionalizmo proveržiai ir atkakliai siekta tautų suverenumo, tuo laikotarpiu buvo didelis anachronizmas. Esu linkęs manyti, kad į visas orientacijas, visus procesus reikia žiūrėti nauju žvilgsniu, *sine ira et studio*: derėtų siekti mokslinės mediacijos, tam tikro abi puses sutaukančio tarpininkavimo... Yra tokių pavyzdžių. Su dideliu dėmesiu ir pritarimu skaičiau Egidijaus Aleksandravičiaus ir Antano Kulakausko į lenkų kalbą išverstą veikalą

Carų valdžioje, taip pat pastaruoju metu – Matiaso Niendorfo (*Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė*) ir Jakubo Niedźwiedzio (*Literatūrinė Vilniaus kultūra 1323–1655 metais*) knygas, kurios atveria naujus tyrinėjimo barus ir naujas metodologines perspektyvas. Tai darbai, turintys aiškią istoriosofinę nuostatą. Viltinai tikiuosi, kad panašių darbų, tyrinėjančių kultūrą ir literatūrą, įvairius literatūrinio gyvenimo aspektus (ypač susijusius su Lietuvos–Lenkijos paribiais, sąryšiais), rasis daugiau. Tai fundamentinis temikos arealas, kurį siekiame purenti ir Lenkijoje, ir Lietuvoje. Antai novatorišką knygą, nubrėžiančią naujas komparatyvistines perspektyvas *Vilniaus literatūros kontrapunktai. Ankstyvasis modernizmas 1904–1915*, prieš keletą metų išleido Mindaugas Kvietkauskas. Nekantriai laukiame, kol ši knyga pasirodys lenkiškai (ji jau parengta ir laukia savo eilės leidykloje „Uniwersitas“).

Lenkų–lietuvių ryšiams daug dėmesio reikia skirti ne tik todėl, kad abi šalys keletą šimtmečių turėjo bendrą valstybę. Taip pat ir todėl, kad tai buvo daugia-kultūrinė fenomenali erdvė, kurioje pynėsi ir vienas kitą veikė įvairūs etnosai, religijos, papročiai ir pan. Nemaža tų kultūrinių konfigūracijų turi universalią reikšmę ir gali būti principiniu metodologiniu modeliu, tyrinėjant kitus panašius Europos (ir ne tik Europos) sąveikų reiškinius.

A.K.: Gvildendamas literatūrinio gyvenimo ir kultūrinių sąsajų problematiką savo fundamentinėse studijose įtikinamai jungei empirinę analizę su teoriniais–konceptualiais apibendrinimais ir pasiūlomis. Kone modelinis tokių metodologinių procedūrų atvejis, pavyzdžiui, yra jau minėta monografija *Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Vilniuje*. Manychiau, kad labiausiai tai lėmė Tavo individualios programinės nuostatos, netgi lanksti dėstymo maniera, sukurianti dialogiškumo ir svarstymų aurą. Ar labai klystu?

T.B.: Tų savo darbų nesu linkęs sureikšminti. Yra jau nemaža publikacijų, skirtų panašioms temoms ir turinčių didelę pažintinę bei metodologinę vertę. Taip jau laimingai susiklostė, kad nemaža laiko dirbau su tyrėjais, jaunesniais už save, kuriems paribių, daugiaetniškumo klausimai tapo be galo intriguojančiu interpretacijų lauku. Jis teikia daug postūmių atpažinti, analizuoti naujus informacijos srautus – tiek dėl sukauptos gausios empirinės medžiagos, tiek ir dėl galimybių vartaliojant tą medžiagą pritaikyti novatoriškas metodologines procedūras. Siekiau eiti panašiu keliu, nekartoti nutrintų tiesų ar jas primenančių stereotipų.

A. K.: O kiek tokias metodologines nuostatas formavo itin turiningos lenkų literatūrologijos tradicijos – juk užtenka prisiminti tokių įžymių, kaip, pavyzdžiui, Juliuszo Kleinerio, Juliano Krzyżanowskio ar Kazimierzo Wykos darbus...

T. B.: Nėra abejonių, kad jau neplūšame „baltų dėmių“ erdvėje: iš tiesų egzistuoja didžiulis paveldas, gyvybingos tradicijos, sukurtos įžymių lenkų humanitarų – istorikų, kalbininkų, na, aišku, ir literatūrologų, kurių indėlis tiesiog neišmatuojamas. Vis dėlto reikia žengti ir toliau, keisti tradicinius vaizdinius, netgi stereotipus apie lenkų literatūros plėtros procesus, pagal kuriuos ji vystėsi neva kaip grynai imanentinis reiškinys... Kūryba dažnai buvo traktuojama kaip kažkokia gana uždara erdvė, suvokiama per mentalinę „savos“ lenkybės prizmę, kaip kalbos, patriotizmo modelių raiška. Galbūt derėtų pažvelgti plačiau, įsižiūrėti į skirtingų literatūrų sandūras, atrasti tas vietas, kuriose susikuria „bendrosios vietos“ ir formuoti literatūrinių paribių istoriją? Tai intriguojantis uždavinys, ypač jaunesnės kartos tyrėjams.

A. K.: Didžiulę savo laiko dalį skyrei ilgamečiam akademiniam darbui garsiose Lenkijos aukštosiose mokyklose (visų pirma, žinoma, Jogailaičių universitete Krokuvoje). Savo mokytoju Tave šiandien laiko gausus būrys jau žinomų polonistų, komparatyvistų. Gal pasidalintum savo mintimis apie didaktinio darbo prasmę, reikšmę, keblumus?

T. B.: Universitetinė didaktika man visada buvo kažkas labai esmingo. Taip pat tyrinėjimų – mokslinės partnerystės lygmeniu. Iš tikro, tarp mano jaunesnių kolegų, kai buvau akademinų centrų, katedrų vedėjas ir vadovavau jų disertaciniams darbams, yra keliolika iškilų dabartinių literatūrologų. Norėčiau čia prisiminti per anksti iš šio pasaulio išėjusius Wojciechą Wyskielį ir Stefaną Szymutko... Tačiau būčiau labai nekuklus, jeigu sakyčiau, kad daug nusipelniau ugdydamas jaunus mokslininkus. Labai pasisekė, kadangi mano „mokiniai“ [kabutės Bujnickio – AK], paprastai mane pralenkiantys, buvo nepaprastai gabūs literatūros tyrinėtojai. Dažnai – vėliau nuėję savo keliais. Manau, kad nemaža dalimi įtaką jų mokslinei karjerai padarė tai, jog naudoju „medicinos“ principą – visų pirma nepakenkti! O kalbant rimčiau, man pavyko bent keletą kartų paskatinti savo jaunesnius kolegas kibti į temas, kurios man atrodė svarbios. Kalbu pirmiausia apie tyrinėjimų kryptis, susijusias su paribių problematika.

Savo nuopelnu, pavyzdžiui, laikau tai, kad Krzysztofą Zajasą sugundžiau tyrinėti buvusios Livonijos erdves, o minėtą Szymutko – Sienkiewicziaus kūrybą.

A. K.: 1993–1995 m. dirbai Vilniaus universitete, buvai vienas iš tada atkurtos Lenkų filologijos katedros darbuotojų, organizavai konferencijas ir simpoziumus, kūrei mokslinius projektus... Kaip prisimeni tą laiką?

T. B.: Kalbant labai glaustai, tai buvo vienas didžiausių nuotykių mano gyvenime. Tie metai šiek tiek primena sentimentalią kelionę į vaikystės kraštą, naujus tolimos praeities atradimus... Bet vis dėlto tai buvo didžiulis intelektualinis nuotykis. Tai, kad turėjau galimybę dirbti įsteigtoje besikuriančioje Polonistikos katedroje, turėjo dvejopą prasmę: čia galėjau susipažinti su visai kitokiomis lenkų literatūros dėstymo aplinkybėmis bei patirti mokslinės tyrinėjimo perspektyvos pokyčius. Vilniuje, tiesą sakant, galutinai susiformavo poreikis tyrinėti ribinius, *mišrius* literatūros aspektus. Turėjau galimybę gretinti savus mokslinius interesus su kolegomis – lietuviais ir lenkais, dirbančiais Vilniuje. Tai buvo labai intensyvus laikas: kartu su Tavimi, brangus Algi, organizavome įdomias mokslines konferencijas (pavyzdžiui, apie romantizmo kontekstus), kitus literatūrinius renginius, o paskui man pavyko dirbti pagal mokslinį projektą (finansuojamą Lenkijos mokslų akademijos), leidžiantį tyrinėti XIX–XX a. Vilnijos ir Vilniaus literatūrinį gyvenimą. Žodžiu, tai buvo labai turiningi ir vaisingi metai, manau, ne tik man.

A. K.: Ilgai vadovavai Jogailaičių universiteto Paribio literatūrinės kultūros katedrai (*Katedra Kultury Literackiej Pogranicza*), kuri nemaža nusipelnė ir lituanistikai. Kaip ji buvo įsteigta, koks jos dabartinis statusas?

T. B.: Ši katedra išsirutuliojo 2001 m. iš ankstesnio akademinio centro, tyrinėjančio *pakraščių (kresy)* literatūras (*Zakład Literatury Dawnych Kresów Wschodnich*); tai buvo bendra mano ir prof. Andrzejaus Borowskio (tuometinio Polonistikos instituto direktoriaus) iniciatyva. Joje dirbo / dirba Andrzejus Romanowski, Krzysztofą Zajasas, Agnieszka Korniejenko, Pawełas Bukowecias, Beata Kalęba ir kiti. Visų jų moksliniai interesai daugiausia siejasi su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, taip pat su Ukrainos literatūra ir kultūra. Turime ir pora doktorantų, leidžiame monografijas, studijų rinkinius – antai serijoje

Paribio literatūros biblioteka (Biblioteka Literatury Pogranicza) jau išleisti 23 tomai. Tiesa, pastaruoju metu dėl įvairių aplinkybių katedros veikla susilpnėjusi, turbūt panašiai kaip ir kituose humanistiniuose mokslo centruose...

A. K.: O kokias perspektyvas matytum Tau tokiam savame, artimame bare – tyrinėjant lietuvių ir lenkų literatūrų sąlyčius? Ko galėtum palinkėti savo gausiems kolegoms ir auklėtiniams Lietuvoje?

T. B.: Kaip minėjau, komparatyvinė problematika, tai yra darbai, atveriantys bendruosius lenkų ir lietuvių literatūrų laukus, aiškinantys abiejų tautų kultūrų santykių specifiką, reikalingi ne tik mums. Jie vertingi dar ir todėl, kad parodo platųjį kontekstą, nesiribojantį vien nacionaliniais arealais. Jų tarpusavio susipynimas, difuzija reikalauja šiuolaikinių metodologinių instrumentų ir procedūrų. Be abejo, tam reikalingi sutelkti kolektyvai, bendros programos. Leisčiau sau pasvajoti apie būtent tokias bendras tyrinėjimo programas, kurios išryškintų atskiras temines paradigmas. O savo bičiuliams visų pirma linkėčiau ištvermės ir ribotumus bei atskirybės peržengiančio mąstymo, kuris būtų atviras ne tik gausėjančiai faktografinėi medžiagai, bet ir naujoms jos interpretacijoms.

A.K.: Ačiū už pokalbį, išsakytas mintis. Leisk man savo ir kitų kolegų vilniečių vardu palinkėti Tau daug, daug atsparumo, ilgų metų ir gausių darbų.

Vilnius, 2013 m. balandis